

พฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูบุตรด้วยหลักการอิสลามของครอบครัวไทยมุสลิม สามจังหวัดชายแดนใต้

รับบทความ : 23 มิถุนายน 2563 ■ แก้ไขบทความ : 21 พฤษภาคม 2564 ■ ตอบรับบทความ : 27 พฤษภาคม 2564

*อีเมลผู้เขียนหลัก: patteera1970@gmail.com

พัทธธีรา รัตนชัย¹

อิสมาแอ กาเต๊ะ²

บทคัดย่อ

จุดประสงค์ การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูบุตรด้วยหลักการอิสลามของครอบครัวไทยมุสลิมสามจังหวัดชายแดนใต้

วิธีการศึกษา การศึกษาใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ครอบครัวไทยมุสลิมสามจังหวัดชายแดนใต้จำนวน 400 ครอบครัว (เก็บข้อมูลจากบิดาหรือมารดาต่อ 1 ครอบครัว) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น การวิจัยครั้งนี้ได้แบบสอบถามคืนมา 400 ฉบับ (100%) วิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย พบว่าครอบครัวไทยมุสลิมสามจังหวัดชายแดนใต้มีระดับพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูบุตรด้วยหลักการอิสลามในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.36$, S.D. = .769) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ด้านสังคม ($\bar{X} = 4.52$, S.D. = .645) รองลงมาคือ ด้านจริยธรรม ($\bar{X} = 4.52$, S.D. = .710) และน้อยที่สุดคือ ด้านสุขภาพ และด้านสติปัญญาและภาษา ($\bar{X} = 4.28$, S.D. = .842 และ .806 ตามลำดับ)

การนำผลวิจัยไปใช้ หน่วยงานด้านสาธารณสุขควรนำข้อค้นพบไปจัดทำหลักสูตรอบรมให้ความรู้แก่พ่อแม่/ผู้ดูแลเด็กเกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการเด็กด้านร่างกาย ด้านสติปัญญาและภาษา ร่วมกับสถานศึกษา และมีสยิด เพื่อบูรณาการองค์ความรู้เข้ากับหลักการอิสลาม อันจะนำไปสู่ความรู้ที่สมบูรณ์สอดคล้องกับวิถีชีวิตมุสลิม และติดตามเยี่ยมบ้านโดยพยาบาล นักวิชาการสาธารณสุข หรือ อาสาสมัครสาธารณสุขหมู่บ้านที่ผ่านการอบรมแล้ว ในขณะท้องครบกครองส่วนท้องถิ่นควรนำข้อค้นพบไปจัดทำโครงการและจัดสรรงบประมาณเพื่อใช้ในการอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูบุตรด้วยหลักการอิสลามให้ครอบคลุมทั้ง 8 ด้านโดยเน้นด้านที่ประชาชนยังขาดความรู้ความเข้าใจ และยังมีการปฏิบัติในระดับต่ำ

คำสำคัญ : พฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูบุตร หลักการอิสลาม ครอบครัวไทยมุสลิม

¹ นักศึกษาปริญญาเอก หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาอิสลามศึกษา คณะวิทยาการอิสลาม มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

² Ph.D. (อิสลามศึกษา) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจำหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต และหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาอิสลามศึกษา คณะวิทยาการอิสลาม มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี อีเมล: Ali_katih@hotmail.com

Islamic-based Child Rearing Behavior of Thai Muslim Families in Three Southern Border Provinces of Thailand

Received: June 23, 2021; ■ Revised: May 21, 2021; ■ Accepted: May 27, 2021

*Author E-mail: patteera1970@gmail.com

Patteera Rattanachai¹

Isma-ie katih²

Abstract

Objective This research aimed to examine the perceived level of Islamic-based child rearing behavior of Thai Muslim families in three southern border provinces of Thailand.

Methodology It was conducted using quantitative research method. Respondents were 400 Thai Muslim families in three southern border provinces. Of these either father or mother was chosen to represent the respective family. Self-constructed questionnaires were used to collect the data through which 100 percent of response rate reported. Data analysis was based on descriptive statistics i.e., percentage, arithmetic means and standard deviation.

Research findings In overall, the perceived level of Islamic-based child rearing behavior of Thai Muslim families in three southern border provinces of Thailand is high ($\bar{X} = 4.36$, S.D = .769). Considering each aspect of its perceived level, it reveals that social dimension has the highest mean ($\bar{X} = 4.52$, S.D = .645), followed by the ethics ($\bar{X} = 4.52$, S.D = .710), the health, and intellect and language dimensions ($\bar{X} = 4.28$, S.D = .842 and .806) respectively.

Applications Public health agencies should use these findings to develop a training course on how to promote physical, intellectual and language development of children for parents or child caretaker in collaboration with educational institutes and mosques to integrate knowledge with Islamic principles, thus constructing comprehensive knowledge consistent with Muslim way of life. Rather, following up through home visits by nurses, public health academy or a trained CMO is advisable. Local government organizations should also use these findings to formulate projects and to allocate budgets for training on child rearing according to Islamic principles to cover 8 dimensions of development with special focus given to people lacking of knowledge and understanding as well as those with low level of child rearing performance.

Key words: Child Rearing, Islamic Principles, Thai Muslim Families

¹ Ph.D. Candidate. Islamic Studies. Faculty of Islamic Sciences, Prince of Songkla University, Pattani, Thailand

² Ph.D. (Islamic Studies). Assistant Professor at Faculty of Islamic Sciences, Prince of Songkla University Pattani Campus, Pattani, Thailand. Email: Ali_katih@hotmail.com

บทนำ

เด็กและเยาวชนถือเป็นบุคคลที่มีความสำคัญ และมีความหมายอย่างยิ่งต่อครอบครัวและประชาชาติ (Siriboonpipattana, 2010) ในทัศนะของอิสลามเด็กถูกนับตั้งแต่มิมีการปฏิสนธิ ซึ่งถือเป็นการเริ่มต้นของชีวิตเด็กในครรภ์มารดา ต่อมาคือวัยทารกจนถึงวัยที่เด็กก้าวเข้าสู่วัยรุ่นหรือบรรลุนิติภาวะ (Sengaree, 2004) การอบรมเลี้ยงดูเด็กจึงมีจุดเริ่มต้นนับจากมารดาตั้งครรภ์

ในทัศนะของอิสลามถือว่าการอบรมเลี้ยงดูบุตรเป็นภาระหน้าที่ที่สำคัญของผู้เป็นพ่อแม่ ดังที่อัลลอฮ์ ﷻ ได้ตรัสว่า

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا قُوا أَنْفُسَكُمْ وَأَهْلِيكُمْ نَارًا وَقُودُهَا النَّاسُ وَالْحِجَارَةُ عَلَيْهَا مَلَائِكَةٌ غِلَظٌ شِدَادٌ لَا يَعْصُونَ اللَّهَ مَا أَمَرَهُمْ وَيَفْعَلُونَ مَا يُؤْمَرُونَ﴾ (التحریم: 6)

ความว่า “โอ้บรรดาผู้ศรัทธาเอ๋ย จงคุ้มครองตัวของพวกเจ้าและครอบครัวของพวกเจ้าให้พ้นจากไฟนรก เพราะเชื้อเพลิงของมัน คือ มนุษย์และก้อนหิน มีมลาอิกะฮ์ ผู้แข็งแกร่งหาญคอยเฝ้ารักษามันอยู่ พวกเขาจะไม่ฝ่าฝืนอัลลอฮ์ ในสิ่งที่พระองค์ทรงบัญชาแก่พวกเขา และพวกเขาจะปฏิบัติตามที่ถูกบัญชา” (อัตตะห์รีม: 6)

ชัยยิด อิบูล อาอလာ เมาดูตี (2010) ได้อธิบายว่าความรับผิดชอบของคนผู้หนึ่งนั้นไม่ได้จำกัดอยู่แค่การพยายามปกป้องตนเองให้พ้นจากการลงโทษของอัลลอฮ์เท่านั้น แต่เขายังต้องรับผิดชอบต่อที่จะต้องให้การศึกษาและการฝึกอบรมอย่างดีที่สุดแก่สมาชิกในครอบครัวของเขาให้เป็นป่าวที่ดีของอัลลอฮ์

พ่อซึ่งเป็นหัวหน้าครอบครัวจะต้องอบรมเลี้ยงดูบุตรให้ปฏิบัติตามแนวทางของอิสลาม โดยมีผู้เป็นแม่คอยดูแลช่วยเหลือในการขัดเกลาลูกให้เป็นคนดี ด้วยกับหลักคำสอนของอิสลาม อิสลามต้องการให้เด็กๆ เติบโตอย่างมีคุณภาพ มีเป้าหมายในชีวิตที่ถูกต้อง และ

เป็นประโยชน์ต่อสังคม (Binlateh, 2009) มีพัฒนาการที่ดีทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา จิตใจ และสามารถดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข (Damrongpol, 2006)

ดังนั้นพ่อแม่จะต้องเข้าใจถึงบทบาทและหน้าที่ของตนเองเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูบุตร และทำหน้าที่นั้นให้ดีที่สุด ด้วยหวังความเมตตาจากอัลลอฮ์ ﷻ (Aishah Hamdan, 2012) ด้วยปณิธานสูงสุดคือให้ลูกเติบโตเป็นคนดีมีศาสนา เป็นที่รักของอัลลอฮ์ ﷻ และมนุษย์ มีชีวิตที่ดีทั้งโลกนี้และโลกหน้า (Napakorn, 2011)

สังคมในปัจจุบันพบปัญหาเด็กไทยมีปริมาณสูงขึ้นชัดเจน ทั้ง ๆ ที่ปริมาณเด็กไทยมีปริมาณลดลง และสาเหตุหลักมาจากการเลี้ยงดูที่ไม่เหมาะสม (The Royal College of Pediatricians of Thailand, 2019)

สอดคล้องกับข้อมูลการสำรวจสถานการณ์เด็กและเยาวชนพบว่า เด็กไทยประสบปัญหาในทุกมิติ ได้แก่ ปัญหาด้านสุขภาพ ด้านการศึกษา ด้านคุณธรรม ศีลธรรม เด็กติดการพนัน เด็กติดยาเสพติด เด็กมีพฤติกรรมก้าวร้าว เด็กไม่สามารถปรับตัวทางสังคม เด็กมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงาน ปัญหาการทำแท้ง การก่อคดีทางอาญา เป็นต้น (National Statistical Office, 2015:49-58)

สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ประกอบไปด้วย จังหวัดยะลา จังหวัดปัตตานี และจังหวัดนราธิวาสซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของประเทศไทยประชากรส่วนใหญ่ (76%, 86% และ 85% ตามลำดับ) นับถือศาสนาอิสลามก็ประสบปัญหาเด็กและเยาวชนเช่นกัน

ผู้วิจัยจึงลงพื้นที่เพื่อเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์บิดามารดามุสลิมในสามจังหวัดชายแดนใต้ (pilot study) ผู้วิจัยพบว่ายังมีครอบครัวไทยมุสลิมอีกหลายครอบครัว บิดามารดาขาดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทและหน้าที่ของผู้เป็นพ่อแม่ ไม่มีรูปแบบวิธีการที่ถูกต้องในการอบรมเลี้ยงดูบุตร ส่งผลต่อ

พัฒนาการด้านต่าง ๆ ของเด็กมุสลิม และเด็กมีปัญหา ด้านคุณธรรม จริยธรรม

และเมื่อได้บททบทวนงานวิจัยที่ผ่านมาพบว่า มีงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับความรับผิดชอบในการอบรมเลี้ยงดูบุตรด้วยหลักการอิสลาม ได้แก่ 1) Khagphong (2005) ศึกษาการศรัทธาในอิสลามกับพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูบุตรของครอบครัวไทยมุสลิมในกรุงเทพมหานคร 2) Yongkit (2551) ศึกษาวิธีการปลูกฝังความศรัทธาในการอบรมเลี้ยงดูบุตรของครอบครัวไทยมุสลิมในอำเภอเกาะลันตา จังหวัดกระบี่ เป็นต้น

ในขณะที่บางงานวิจัยนั้นมีการศึกษาการอบรมเลี้ยงดูเด็กในพื้นที่ส่วนอื่นของประเทศไทย ไม่ได้ศึกษาในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้แก่ Koonruk (2014) ศึกษาวิธีการดัดนิสัยนักเรียนในโรงเรียนหาดใหญ่วิทยาคร อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

จากการทบทวนอัลกรุอัน อัลหะดิษ เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งปรากฏการณ์ทางสังคม ที่กล่าวมาข้างต้นชี้ให้เห็นว่า การอบรมเลี้ยงดูบุตรด้วยหลักการอิสลามนั้นเป็นภาระหน้าที่ที่สำคัญยิ่ง อีกทั้งยังขาดการวิจัยที่ครอบคลุมการอบรมเลี้ยงดูบุตรตามหลักการอิสลาม ในบริบทสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาระดับพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูบุตรด้วยอิสลามของครอบครัวไทยมุสลิมสามจังหวัดชายแดนใต้ เพื่อนำข้อมูลดังกล่าวมาวิเคราะห์ว่า พฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูบุตรด้วยหลักการอิสลามในภาพรวมอยู่ในระดับใด ด้านใดมีการปฏิบัติมาก ด้านใดมีการปฏิบัติในระดับน้อย ซึ่งหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อาทิ สถานพยาบาล สถานศึกษา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สามารถนำข้อมูลดังกล่าวไปกำหนดนโยบาย หรือ กำหนดแนวปฏิบัติร่วมกัน เพื่อพัฒนาเด็กไทยให้เติบโตเป็นคนเก่ง ดี มีความสุข

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาระดับพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูบุตรด้วยหลักการอิสลามของครอบครัวไทยมุสลิมในสามจังหวัดชายแดนใต้

กรอบแนวคิดการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยกำหนดตัวแปรต้น/ตัวแปรอิสระดังนี้คือ ข้อมูลส่วนบุคคลได้แก่ อายุ ระดับการศึกษาสามัญ, ระดับการศึกษาศาสนา, อาชีพ, รายได้, จำนวนบุตร และตัวแปรตามคือพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูบุตร ตามกรอบแนวคิดของ Nāsīh 'Ulwān (1992) ได้แก่ ก) ความรับผิดชอบในการเลี้ยงดูบุตร 7 ด้านคือ 1) ด้านศาสนา 2) ด้านจริยธรรม 3) ด้านสุขภาพกาย 4) ด้านจิตใจและอารมณ์ 5) ด้านสติปัญญาและภาษา 6) ด้านเพศศึกษา 7) ด้านสังคม และ ข) จิตวิทยาและวิธีการเลี้ยงดูบุตร

วิธีการศึกษา

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครอบครัวไทยมุสลิมสามจังหวัดชายแดนใต้ (จังหวัดยะลา จังหวัดปัตตานี จังหวัดนราธิวาส) ทั้งหมดจำนวน 269,962 ครอบครัว กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครอบครัวไทยมุสลิมสามจังหวัดชายแดนใต้ (จังหวัดยะลา จังหวัดปัตตานี จังหวัดนราธิวาส) เก็บข้อมูลจากการดาหรือบิดาเพียง 1 คนต่อ 1 ครอบครัว ทั้งหมดจำนวน 400 ครอบครัว
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แบ่งเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 เป็น แบบสอบถาม พฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูบุตรด้วยหลักการอิสลาม
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการนำเครื่องมือการวิจัยพร้อมด้วยหนังสือขอความร่วมมือตอบแบบสอบถามจากบัณฑิตวิทยาลัยไปแจกให้กับกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเองและนัดวันมาเก็บแบบสอบถามคืน จากนั้นนับจำนวนและตรวจสอบความ

สมบูรณ์ ได้รับกลับคืนมา 100 เปอร์เซ็นต์ในลักษณะสมบูรณ์

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรม SPSS คำนวณค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน นำเสนอผลการวิเคราะห์ด้วยตารางประกอบการบรรยาย

5. ผู้วิจัยอิงเกณฑ์การแปลความหมายของลิเคิร์ต (Likert Scale) ซึ่งได้กำหนดเกณฑ์การแปลความหมายไว้ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51 - 5.00 หมายถึง ปฏิบัติมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 - 4.50 หมายถึง ปฏิบัติมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 - 3.50 หมายถึง ปฏิบัติปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 - 2.50 หมายถึง ปฏิบัติน้อย

ค่าเฉลี่ย 0.51 - 1.50 หมายถึง ปฏิบัติน้อยที่สุด

ผลการศึกษา

1) ข้อมูลการตอบแบบสอบถามพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูบุตรด้วยหลักการอิสลาม ในภาพรวม

ตารางที่ 1 พฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูบุตรในภาพรวม

พฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูบุตรด้วยหลักการอิสลาม	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับการปฏิบัติ
1. ด้านศาสนา	4.31	.854	มาก
2. ด้านจริยธรรม	4.45	.710	มาก
3. ด้านสุขภาพ	4.28	.842	มาก
4. ด้านจิตใจและอารมณ์	4.32	.764	มาก
5. ด้านสติปัญญาและภาษา	4.28	.806	มาก
6. ด้านสังคม	4.52	.645	มากที่สุด
7. ด้านเพศศึกษา	4.37	.783	มาก
8. ด้านจิตวิทยาและวิธีการในการอบรมเลี้ยงดูบุตร	4.38	.753	มาก
รวม	4.36	.769	มาก

จากตารางที่ 1 เมื่อพิจารณาภาพรวมของระดับพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูบุตรด้วยหลักการอิสลามพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ด้านสังคม ($\bar{x}$ = 4.52, S.D = .645) รองลงมาคือ ด้านจริยธรรม ($\bar{x}$ = 4.52, S.D = .710) และน้อยที่สุดคือด้านสุขภาพ

และด้านสติปัญญาและภาษา ($\bar{x}$ = 4.28, S.D = .842 และ .806ตามลำดับ)

2) ข้อมูลการตอบแบบสอบถามพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูบุตรด้วยหลักการอิสลามด้านศาสนา

ตารางที่ 2 พฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูบุตรด้านศาสนา

ด้านศาสนา	ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$)	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	ระดับ การปฏิบัติ
1. ท่านอาซานที่หูขวามาก่อนหรือที่หูซ้ายให้กับบุตรแรกคลอด	4.44	.908	มาก
2. ท่านเปิดปากลูกขณะแรกเกิด (ตะหนัก) ด้วยตนเองหรือผู้อื่น	4.19	.975	มาก

ด้านศาสนา	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	ระดับ การปฏิบัติ
3. ท่านทำอาากีเกาะฮ์ให้แก่ลูกที่เกิดใหม่ในวันที่ 7 นับจากวันคลอด	3.84	1.055	มาก
4. ท่านโกนผมให้ให้แก่ลูกที่เกิดใหม่ในวันที่ 7 นับจากวันคลอด	3.95	1.096	มาก
5. ท่านสอนให้ลูกปฏิบัติละหมาด โดยเริ่มฝึกให้ลูกตั้งแต่อายุ 7 ขวบ และทำโทษหากไม่ละหมาดเมื่อลูกอายุ 10 ปี ขึ้นไป	4.20	.878	มาก
6. ท่านสอน/ฝึกให้ลูกถือศีลอดในเดือนรอมฎอนของทุกปี	4.39	.787	มาก
7. ท่านได้แสดงเป็นแบบอย่างที่ดีเพื่อปลูกฝังความศรัทธาให้เกิดขึ้นกับบุตร เช่น เป็นแบบอย่างเรื่องการละหมาด การถือศีลอด	4.56	.618	มากที่สุด
8. ท่านได้ตักเตือนบุตรของท่านในเรื่องการปฏิบัติศาสนกิจ เช่น การละหมาด การถือศีลอด	4.55	.662	มากที่สุด
9. ท่านสอนลูกให้สำนึกเสมอว่า อัลลอฮ์ ﷻ ทรงเห็นการกระทำของเรา ทั้งที่ลับและที่แจ้ง ถึงจะเล็กน้อยแค่ไหนก็ตาม	4.38	.844	มาก
10. ท่านสอนเรื่องทะเลาะและหะรอมให้ลูก	4.56	.712	มากที่สุด
รวม	4.31	.854	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า ระดับพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูบุตรด้วยหลักการอิสลามในด้านศาสนา โดยภาพรวมผู้ตอบมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.31, S.D = .854) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าข้อที่มีการปฏิบัติมากที่สุด 3 ลำดับแรก คือ ข้อที่ 7 ซึ่งกล่าวถึงการแสดงเป็นแบบอย่างที่ดีเพื่อปลูกฝังความศรัทธาให้เกิดขึ้นกับบุตร เช่น เป็นแบบอย่างเรื่องการละหมาด การถือศีลอด และข้อที่ 10 การสอนเรื่องทะเลาะและหะรอมให้ลูก ($\bar{X}$ = 4.56, S.D = .618 และ .712) รองลงมาคือ ข้อ 8 ซึ่งกล่าวถึง การตักเตือนบุตรในเรื่องการปฏิบัติ

ศาสนกิจ เช่น การละหมาด การถือศีลอด ($\bar{X}$ = 4.55, S.D = .662) และข้อที่ 1 การอาซานที่หูขวาและอีกอเมฮ์ที่หูซ้ายให้กับบุตรแรกคลอด ($\bar{X}$ = 4.44, S.D = .908) ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยระดับการปฏิบัติ น้อยที่สุด คือ ข้อที่ 3 ซึ่งกล่าวถึงการอาากีเกาะฮ์ให้แก่ลูกที่เกิดใหม่ในวันที่ 7 นับจากวันคลอด ($\bar{X}$ = 3.84, S.D = 1.055)

3) ข้อมูลการตอบแบบสอบถามพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูบุตรด้วยหลักการอิสลามด้านจริยธรรม

ตารางที่ 3 พฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูบุตรด้านจริยธรรม

ด้านจริยธรรม	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	ระดับ การปฏิบัติ
1. สอนให้ลูกอาบนำละหมาดก่อนหยิบจับหรืออ่านอัลกุรอาน	4.29	.806	มาก
2. ท่านสอนลูกกล่าว “บิสมิลละฮ์” ก่อนกินอาหาร/ดื่ม และเมื่อ	4.69	.532	มากที่สุด

ด้านจริยธรรม	ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$)	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	ระดับ การปฏิบัติ
ดื่ม/กินเสร็จให้กล่าว “อัลฮัมดุลิลละฮ์”			
3. ท่านสอนให้ลูกกล่าวทักทายด้วยการให้สลาม โดยกล่าว “อัสลามูออลัยกุม” และรับสลามโดยกล่าวว่า “วะออลัยกุมุสสลาม”	4.55	.623	มากที่สุด
4. ท่านสอนให้บุตรอ่านดุอาอก่อนเข้า/ออกห้องน้ำ	4.29	.817	มาก
5. ท่านสอนให้บุตรเริ่มสวมใส่เสื้อ กางเกง หรือรองเท้าด้วยข้างขวา และเริ่มถอดด้วยข้างซ้าย	4.15	.882	มาก
6. ท่านสอนให้บุตรพูดกับพ่อแม่ด้วยคำพูดที่ไพเราะ	4.56	.614	มากที่สุด
7. ท่านสอนให้บุตรเคารพและเชื่อฟังครู	4.62	.571	มากที่สุด
8. ท่านสอนให้บุตรอาบน้ำละหมาด ปิดตีนอน และอ่านดุอาอก่อนนอนว่า “บิสมิ้ลลอฮุมมาอามูตุ วะอะฮยา”	4.38	.769	มาก
9. ท่านสอนให้บุตรอ่านดุอาอเมื่อตื่นนอนว่า “อัลฮัมดุลิลลาฮิลละฮืออะหยานา บะอะดะ มา อะมาตะนา วะอิลัยฮินนูฮูร”	4.38	.823	มาก
10. ท่านสอนให้บุตรกล่าวว่า “อัลฮัมดุลิลละฮ์” เมื่อจาม	4.55	.666	มากที่สุด
รวม	4.45	.710	มาก

จากตารางที่ 3 พบว่าพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูบุตรด้วยหลักการอิสลามในด้านจริยธรรม โดยภาพรวมผู้ตอบมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ = 4.45, S.D = .710) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าข้อที่มีการปฏิบัติมากที่สุด 3 ลำดับแรก คือ ข้อที่ 2 ซึ่งกล่าวถึงการสอนลูกกล่าว “บิสมิลละฮ์” ก่อนดื่ม/กินอาหาร และเมื่อดื่ม/กินเสร็จให้กล่าว “อัลฮัมดุลิลละฮ์” ($\bar{x}$ = 4.69, S.D = .532) รองลงมาคือข้อ 7 ซึ่งกล่าวถึงการ

สอนให้บุตรเคารพและเชื่อฟังครู ($\bar{x}$ = 4.62, S.D = .571) และข้อที่ 6 การสอนให้บุตรพูดกับพ่อแม่ด้วยคำพูดที่ไพเราะ ($\bar{x}$ = 4.56, S.D = .614) ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีการปฏิบัติน้อยที่สุดในด้านนี้ คือ ข้อที่ 5 ซึ่งกล่าวถึง การสอนให้บุตรเริ่มสวมใส่เสื้อ กางเกง หรือรองเท้าด้วยข้างขวา และเริ่มถอดด้วยข้างซ้าย ($\bar{x}$ = 4.15, S.D = .882)
4) ข้อมูลการตอบแบบสอบถามพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูบุตรด้วยหลักการอิสลามด้านสุขภาพกาย

ตารางที่ 4 พฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูบุตรด้านสุขภาพกาย

ด้านสุขภาพ	ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$)	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	ระดับ การปฏิบัติ
1. ท่านเลี้ยงลูกด้วยนมแม่เป็นเวลาอย่างน้อย 2 ปี	4.18	.955	มาก
2. ท่านดูแลให้ลูกได้รับอาหารเสริมตามวัย	4.29	.776	มาก
3. ท่านไม่นำทรัพย์สินที่หะรอม มาซื้ออาหารและปัจจัยยังชีพให้	4.44	.877	มาก

ด้านสุขภาพ	ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$)	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	ระดับ การปฏิบัติ
ลูก ๆ			
4. ท่านพาบุตรไปรับวัคซีนตามแพทย์/เจ้าหน้าที่นัดทุกครั้ง	4.32	.899	มาก
5. ท่านส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกาย (การใช้กล้ามเนื้อมัดใหญ่) ที่ เหมาะกับวัย เช่น ฝึกเด็ก 6 เดือน ให้คว้าและหยายได้เอง	4.30	.821	มาก
6. ท่านส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกาย (การใช้กล้ามเนื้อมัดเล็ก) ที่ เหมาะกับวัย เช่น ฝึกเด็ก 15 เดือน ให้วางของซ้อนกันสองชั้น	4.26	.812	มาก
7. ท่านจัดสถานที่ที่เหมาะสมสำหรับการทำกิจกรรมต่างๆ เช่น การฝึกคลาน ยืน เดิน	4.26	.816	มาก
8. ท่านจัดหาอุปกรณ์หรือของเล่นให้เหมาะสมตามวัยของลูก	4.25	.818	มาก
9. ท่านฝึกให้ลูกนอนตะแคงขวา เพราะการนอนตะแคงซ้ายมีผล ต่อหัวใจ และทำให้หายใจขัด	4.14	.918	มาก
10. ท่านคอยแนะนำและระมัดระวังไม่ให้ลูกเกิดอุบัติเหตุจากการ เล่นหรือออกกำลังกาย	4.35	.728	มาก
รวม	4.28	.842	มาก

จากตารางที่ 4 พบว่าพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูบุตรด้วยหลักการอิสลามในด้านสุขภาพกาย โดยภาพรวมผู้ตอบมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ = 4.28, S.D. = .842) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าข้อที่มีการปฏิบัติมากที่สุด 3 ลำดับแรก คือ ข้อที่ 3 ซึ่งกล่าวถึง การไม่นำทรัพย์สินที่หะรอมมาซื้ออาหารและปัจจัยยังชีพให้ลูก ๆ ($\bar{x}$ = 4.44, S.D. = .877) รองลงมาคือ ข้อ 10 ซึ่งกล่าวถึง การคอยแนะนำและระมัดระวังไม่ให้ลูกเกิดอุบัติเหตุจากการเล่นหรือออกกำลังกาย ($\bar{x}$ = 4.35, S.D. = .728) รองลงมา

ข้อที่ 4 การพาบุตรไปรับวัคซีนตามแพทย์/เจ้าหน้าที่นัดทุกครั้ง ($\bar{x}$ = 4.32, S.D. = .899) ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยการปฏิบัติน้อยที่สุดในด้านนี้ คือ ข้อที่ 9 ซึ่งกล่าวถึง การฝึกให้ลูกนอนตะแคงขวา เพราะการนอนตะแคงซ้ายมีผลต่อหัวใจ และทำให้หายใจขัด ($\bar{x}$ = 4.14, S.D. = .918)

5) ข้อมูลการตอบแบบสอบถามพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูบุตรด้วยหลักการอิสลามด้านจิตใจและอารมณ์

ตารางที่ 5 พฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูบุตรด้านจิตใจและอารมณ์

ด้านจิตใจและอารมณ์	ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$)	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	ระดับ การปฏิบัติ
1. ท่านกล่อมลูกด้วย“ลาอิลลาฮอิลลัลลอฮฺ” หรืออัลกุรอาน	4.40	.676	มาก
2. ท่านสัมผัส กอดรัด อุ้มชู หอมแก้มลูกอย่างนิ่มนวล	4.48	.637	มาก
3. ท่านอุ้ม ปกป้อง โยน หรืออยู่ใกล้ ๆ เด็ก เมื่อเด็กมีท่าที่ร้องไห้กลัว คนแปลกหน้า	4.43	.668	มาก

ด้านจิตใจและอารมณ์	ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$)	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	ระดับ การปฏิบัติ
4. ท่านพาลูกไปเยี่ยมญาติพี่น้องหรือเพื่อนฝูง และเยี่ยมชม สิ่งแวดล้อมต่างๆ รอบตัว เพื่อสร้างความคุ้นเคยและความมั่นใจ ในการพบปะผู้คน	4.32	.738	มาก
5. ท่านชมและให้รางวัลลูกอย่างเหมาะสมเมื่อลูกทำความดี	4.28	.768	มาก
6. ท่านสอนให้ลูกขจัดความโกรธด้วยการอาบน้ำละหมาดและขอ ความคุ้มครองจากอัลลอฮ์ ^{الله} ให้พ้นจากมารร้าย	4.15	.882	มาก
7. ท่านให้ความรักความเอาใจใส่แก่ลูก ๆ ทุกคนอย่างเท่าเทียม กันเพื่อป้องกันการอิจฉาริษยา	4.48	.671	มาก
8. เมื่อเด็กร้องไห้ท่านไม่ขู่ให้เด็กกลัวด้วยการเล่าเรื่องภูนิมารร้าย แต่ใช้วิธีปลอบโยนและกอดเด็กไว้	4.22	.812	มาก
9. เมื่อเด็กต้องการของเล่นแล้วแสดงอาการโกรธอย่างรุนแรง เช่น ร้องไห้เสียงดัง นอนเกลือกกลิ้งกับพื้น ท่านจะไม่รีบเอาใจหรือไม่ ซื้อของให้ทันที	4.14	.940	มาก
10. ท่านไม่เปรียบ เทียบลูกกับเด็กคนอื่นหรือเด็กที่เก่งกว่า	4.25	.851	มาก
รวม	4.32	.764	มาก

จากตารางที่ 5 พบว่าพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูบุตร
ด้วยหลักการอิสลามในด้านจิตใจและอารมณ์ โดย
ภาพรวมผู้ตอบมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ = 4.32,
S.D = .764) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าข้อที่มี
ระดับความคิดเห็นสูงสุด 3 ลำดับแรก คือ ข้อที่ 2 ซึ่ง
กล่าวถึง การสัมผัส กอดรัด อุ้มชู หอมแก้มลูกอย่างนิ่ม
นวล และข้อที่ 7 การให้ความรักความเอาใจใส่แก่ลูก ๆ
ทุกคนอย่างเท่าเทียมกันเพื่อป้องกันการอิจฉาริษยา
($\bar{x}$ = 4.48, S.D = .637 และ .671) รองลงมาคือ ข้อ 3
ซึ่งกล่าวถึง การอุ้ม ปลอบโยน หรืออุ้มใกล้ๆ เด็ก เมื่อ

เด็กมีท่าทีร้องไห้กลัวคนแปลกหน้า ($\bar{x}$ = 4.43, S.D
= .668) และรองลงมา ข้อที่ 1 กล่อมลูกด้วย “ลาอิลลา
ฮาอิลลัลลอฮ์” หรืออัลกุรอาน ($\bar{x}$ = 4.40, S.D = .676)
ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยระดับการปฏิบัติต่ำสุด
ในด้านนี้ คือ ข้อที่ 9 ซึ่งกล่าวถึง เมื่อเด็กต้องการของ
เล่นแล้วแสดงอาการโกรธอย่างรุนแรง จะไม่รีบเอาใจ
หรือไม่ซื้อของให้ทันที ($\bar{x}$ = 4.14, S.D = .940)

6) ข้อมูลการตอบแบบสอบถามพฤติกรรมการอบรม
เลี้ยงดูบุตรด้วยหลักการอิสลามด้านสังคม

ตารางที่ 6 พฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูบุตรด้านสังคม

ด้านสังคม	ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$)	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	ระดับ การปฏิบัติ
1. ท่านแนะนำสั่งสอนลูกในการอยู่ร่วมกลุ่มกับเพื่อน ๆ เช่น ไม่รังแกคนอื่น ขอโทษเมื่อทำผิด เล่นของเล่นด้วยกัน	4.50	.697	มากที่สุด
2. ท่านให้ลูกช่วยเหลืองานบ้านหรือมอบหมายงานบ้านตามความสามารถ เช่น รดน้ำต้นไม้ เช็ดโต๊ะ	4.42	.707	มาก
3. ท่านแสดงความเคารพนอบน้อมต่อผู้ใหญ่เป็นแบบ อย่างแก่ลูก	4.53	.624	มากที่สุด
4. ท่านสอนให้ลูกเป็นคนที่มีน้ำใจ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ แบ่งปัน และรู้จักเห็นใจผู้อื่น	4.60	.620	มากที่สุด
5. ท่านสอนให้ลูกบริจาคทาน (เศาะดาเกาะฮฺ) แก่ผู้ที่ยากจน	4.46	.659	มาก
6. ท่านสอนให้ค่า แนะนำลูกในการเลือกคบเพื่อนที่ดี	4.50	.641	มากที่สุด
7. ท่านสอนให้ลูกกตัญญูต่อพ่อแม่	4.65	.559	มากที่สุด
8. ท่านสอนให้ลูกไม่อิจฉาริษยาแต่ให้รักกันในหมู่พี่น้อง	4.61	.606	มากที่สุด
9. เมื่อลูกมีเรื่องทะเลาะกับพี่ๆ น้องๆ ท่านจะพิจารณาเรื่องอย่างยุติธรรม	4.48	.668	มาก
10. ท่านสอนให้ลูกรู้จักปฏิบัติตามกฎของสังคม ชุมชน และเคารพในสิทธิผู้อื่น เช่น รู้จักเข้าแถวรอคิว	4.48	.668	มาก
รวม	4.52	.645	มากที่สุด

จากตารางที่ 6 พบว่าพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูบุตรด้วยหลักการอิสลามในด้านสังคม โดยภาพรวมผู้ตอบมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}$ = 4.52, S.D = .645) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าข้อที่มีการปฏิบัติมากที่สุด 3 ลำดับแรก คือ ข้อที่ 7 ซึ่งกล่าวถึงการสอนให้ลูกกตัญญูต่อพ่อแม่ ($\bar{x}$ = 4.65, S.D = .559) รองลงมาคือ ข้อ 8 ซึ่งกล่าวถึงการสอนให้ลูกไม่อิจฉาริษยาแต่ให้รักกันในหมู่พี่น้อง ($\bar{x}$ = 4.61, S.D = .606) และรองลงมา ข้อที่ 4 การสอนให้ลูกเป็นคนที่มีน้ำใจ

เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ แบ่งปัน และรู้จักเห็นใจผู้อื่น ($\bar{x}$ = 4.60, S.D = .620) ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยระดับการปฏิบัติน้อยที่สุดในด้านนี้ คือ ข้อที่ 2 ซึ่งกล่าวถึง การให้ลูกช่วยเหลืองานบ้านหรือมอบหมายงานบ้านตามความสามารถ เช่น รดน้ำต้นไม้ เช็ดโต๊ะ ($\bar{x}$ = 4.42, S.D = .707)

7) ข้อมูลการตอบแบบสอบถามพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูบุตรด้วยหลักการอิสลามด้านสติปัญญาและภาษา

ตารางที่ 7 พฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูบุตรด้านสติปัญญาและภาษา

ด้านสติปัญญาและภาษา	ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$)	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	ระดับ การปฏิบัติ
1. ตอบคำถามลูกด้วยความเมตตา เมื่อลูกซักถามด้วยความอยากรู้	4.42	.674	มาก
2. ท่านฝึกให้ลูกหัดตัดสินใจและแก้ปัญหาง่าย ๆ ด้วยตนเองในกิจกรรมที่เหมาะสมกับวัย	4.36	.726	มาก
3. ท่านสอน/ฝึกให้ลูกใช้เหตุผลในเรื่องต่าง ๆ	4.37	.734	มาก
4. ท่านสอนอัลกุรอาน/อัลหะดีษ และดุอาอ์ให้ลูก	4.29	.773	มาก
5. ท่านฝึกให้ลูกท่องจำอัลกุรอาน/อัลหะดีษและดุอาอ์	4.26	.816	มาก
6. ท่านส่งลูกไปเรียนศาสนา (อิสลาม) ที่โรงเรียนและมัสยิด	4.47	.735	มาก
7. ท่านอ่านให้ลูกฟังหรือส่งเสริมให้ลูกอ่านหนังสือชีวประวัติศาสดามุฮัมมัด ﷺ และประวัติเคาะลีฟะฮ์ผู้ทรงคุณธรรม	4.07	1.001	มาก
8. ท่านสอนหรือส่งลูกไปเรียนภาษาอาหรับ	3.98	.969	มาก
9. ท่านให้คำชมและรางวัลเมื่อลูกท่องจำอัลกุรอาน/หะดีษได้	4.08	.952	มาก
10. ท่านดูแลติดตามถามไถ่เรื่องการเรียนของลูก	4.46	.682	มาก
รวม	4.28	.806	มาก

จากตารางที่ 7 พบว่าพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูบุตรด้วยหลักการอิสลามด้านสติปัญญาและภาษา โดยภาพรวมผู้ตอบมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ = 4.28, S.D = .806) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าข้อที่มีระดับการปฏิบัติมากที่สุด 3 ลำดับแรก คือ ข้อที่ 6 ซึ่งกล่าวถึง การส่งลูกไปเรียนศาสนา (อิสลาม) ที่โรงเรียนและมัสยิด ($\bar{x}$ = 4.47, S.D = .735) รองลงมาคือ ข้อ 10 ซึ่งกล่าวถึง การดูแลติดตามถามไถ่เรื่องการเรียนของ

ลูก ($\bar{x}$ = 4.46, S.D = .682) และข้อที่ 1 การตอบคำถามลูกด้วยความเมตตา เมื่อลูกซักถามด้วยความอยากรู้ ($\bar{x}$ = 4.42, S.D = .674) ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยระดับการปฏิบัติต่ำสุดในด้านนี้ คือ ข้อที่ 8 ซึ่งกล่าวถึง การสอนหรือส่งลูกไปเรียนภาษาอาหรับ ($\bar{x}$ = 3.98, S.D = .969)

8) ข้อมูลการตอบแบบสอบถามพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูบุตรด้วยหลักการอิสลามด้านจิตวิทยาและวิธีการอบรมเลี้ยงดูบุตร

ตารางที่ 8 พฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูบุตรด้านจิตวิทยาและวิธีการอบรมเลี้ยงดูบุตร

ด้านจิตวิทยาและวิธีการอบรม เลี้ยงดูบุตร	ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$)	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	ระดับ การปฏิบัติ
1. เมื่อลูกทำสิ่งต่างๆ สำเร็จ ท่านมักกล่าวคำชมเชยหรือให้รางวัลแก่ลูก	4.30	.759	มาก
2. ท่านจะอธิบายเหตุผลในการทำโทษลูกทุกครั้ง	4.35	.803	มาก
3. ถ้าลูกทำผิดท่านจะลงโทษตามสมควรโดยพิจารณาจาก	4.30	.792	มาก

ด้านจิตวิทยาและวิธีการอบรม เลี้ยงดูบุตร	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	ระดับ การปฏิบัติ
ความผิดที่กระทำ			
4. เมื่อท่านใช้ให้ลูกละหมาดแล้วลูกอิดเอื้อน บ่ายเบี่ยง ไม่ยอม	4.38	.773	มาก
ทำ ท่านจะบอกซ้ำด้วยท่าที่จริงจัง หนักแน่น			
5. ฝึกลูกให้ละหมาด ฝึกให้ถือศีลอด เพื่อให้ลูกเกิดความเคยชิน	4.43	.740	มาก
6. ในการตักเตือนลูกนั้นท่านเรียกขานและพูดคุยกับลูกด้วยความ อบอุ่นเป็นกันเอง	4.40	.745	มาก
7. ท่านเฝ้าสังเกตพฤติกรรมลูก ดูแลลูกอย่างใกล้ชิด	4.39	.717	มาก
8. เมื่อเห็นลูกทำผิดท่านจะว่ากล่าวตักเตือนลูกทุกครั้ง	4.41	.723	มาก
9. ท่านให้อีกาสลูกในการปรับปรุงตนเอง ถ้าลูกทำผิดครั้งแรก	4.32	.775	มาก
ท่านจะไม่ทำโทษลูก			
10. ท่านปฏิบัติละหมาด ถือศีลอด บริจาคทานเป็นแบบอย่างแก่ลูก	4.52	.708	มากที่สุด
รวม	4.38	.753	มาก

จากตารางที่ 8 พบว่าพฤติกรรมกรรมการอบรมเลี้ยงดูบุตรด้วยหลักการอิสลามในด้านจิตวิทยาและวิธีการอบรมเลี้ยงดูบุตร โดยภาพรวมผู้ตอบมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.38$, S.D = .753) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าข้อที่มีระดับการปฏิบัติมากที่สุด 3 ลำดับแรกคือ ข้อที่ 10 ซึ่งกล่าวถึง การปฏิบัติละหมาด ถือศีลอด บริจาคทานเป็นแบบอย่างแก่ลูก ($\bar{X} = 4.52$, S.D = .708) รองลงมาคือ ข้อ 5 ซึ่งกล่าวถึง การฝึกลูกให้ละหมาด ฝึกให้ถือศีลอด เพื่อให้ลูกเกิดความเคยชิน ($\bar{X} = 4.43$, S.D = .740) และข้อที่ 8 เมื่อเห็นลูกทำผิดท่านจะว่ากล่าวตักเตือนลูกทุกครั้ง ($\bar{X} = 4.41$, S.D = .723) ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยระดับการปฏิบัติน้อยที่สุดในด้านนี้ มี 2 ข้อ คือ ข้อที่ 1 คือ เมื่อลูกทำสิ่งต่างๆ สำเร็จ ก็มักกล่าวคำชมเชยหรือให้รางวัลแก่ลูก และข้อที่ 3 ซึ่งกล่าวถึง ถ้าลูกทำผิดจะลงโทษตามสมควรโดยพิจารณาจากความผิดที่กระทำ ($\bar{X} = 4.30$, S.D = .759 และ .792)

อภิปรายผล

การศึกษาวิจัยระดับพฤติกรรมเกี่ยวกับการ

อบรมเลี้ยงดูบุตรด้วยหลักการอิสลามของครอบครัวไทยมุสลิมสามจังหวัดชายแดนใต้ มีประเด็นสำคัญที่ควรนำมาอภิปรายดังนี้

1. ครอบครัวไทยมุสลิมสามจังหวัดชายแดนใต้มีพฤติกรรมกรรมการอบรมเลี้ยงดูบุตรด้วยหลักการอิสลามในภาพรวมอยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะว่าบิดามารดาตลอดจนญาติผู้ใกล้ชิดส่วนใหญ่เป็นผู้ที่ได้รับการอบรมขัดเกลาด้วยหลักการอิสลามสืบต่อเนื่องกันมา อีกทั้งสามจังหวัดชายแดนใต้ไม่มีบริบทที่เอื้อต่อการมีวิถีชีวิตตามแบบอย่างอิสลาม เป็นแหล่งการเรียนรู้ด้านอิสลามศึกษาที่สำคัญ และมีทุกระดับ ตั้งแต่การเรียนการสอนตามบ้าน ตาติกา ชั้นอนุบาล จวบจนระดับมหาวิทยาลัย มีทั้งการจัดบรรยายศาสนาตามเทศกาลต่าง ๆ นอกจากนี้สื่อการเรียนรู้ก็สามารถหาซื้อได้ง่าย ส่งผลให้บิดามารดาผู้ดูแลเด็กมีความรู้มากเพียงพอในการอบรมเลี้ยงดูบุตรด้วยหลักการอิสลาม อีกปัจจัยหนึ่งที่มีความสำคัญคือ การอาศัยในชุมชนที่แวดล้อมไปด้วยผู้คนที่ส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลามทำให้เกิดแนวประพฤติปฏิบัติให้เห็นเป็นแบบอย่างสืบต่อกันมา ด้วย

กับปัจจัยที่กล่าวมาข้างต้นจึงส่งผลให้มีระดับพฤติกรรม การอบรมในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

2. เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าครอบครัวไทยมุสลิมสามจังหวัดชายแดนใต้มีพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูบุตรด้วยหลักการอิสลามด้านสังคมอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งชี้ให้เห็นว่า ครอบครัวไทยมุสลิมมีความตระหนักอย่างยิ่งว่า อิสลามเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับสังคม ไม่ใช่ปัจเจกบุคคล มุสลิมต้องรู้จักสิทธิและหน้าที่ของตน ทั้งต่อพระเจ้า ต่อตนเอง ต่อครอบครัว และต่อสังคม เราจึงเห็นภาพความรัก ความช่วยเหลือเกื้อกูลกันของคนในสามจังหวัดชายแดนใต้อยู่เสมอ

3.ครอบครัวไทยมุสลิมสามจังหวัดชายแดนใต้มีพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูบุตรด้วยหลักการอิสลามด้านสุขภาพกายอยู่ในระดับน้อยที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.28 ซึ่งชี้ให้เห็นว่า ครอบครัวไทยมุสลิมยังขาดความตระหนักถึงความสำคัญของการเลี้ยงดูบุตรด้านสุขภาพกาย ทั้ง ๆ ที่อิสลามให้ความสำคัญมากในด้านนี้ ดังที่ท่านนบีมุฮัมมัด ﷺ ได้กล่าวไว้ ความว่า “ผู้ศรัทธาที่เข้มแข็งย่อมประเสริฐและเป็นที่รักของอัลลอฮ์ ยิ่งกว่าผู้ศรัทธาที่อ่อนแอ จงเอาใจใส่ต่อสิ่งอันเป็นคุณประโยชน์ต่อตัวท่าน และจงขอความช่วยเหลือจากอัลลอฮ์ โดยไม่ย่อท้อ” และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีการปฏิบัติน้อยที่สุดคือ “ท่านฝึกให้ลูกนอนตะแคงขวา เพราะการนอนตะแคงซ้ายมีผลต่อหัวใจและหายใจขัด” มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.14 ดังนั้นหากแม่ได้ตระหนักถึงข้อนี้ก็จะระมัดระวังมากขึ้น เพราะการปล่อยให้เด็กหายใจขัดนานๆอาจถึงกับเสียชีวิตได้ ข้อรองลงมาคือ “ท่านเลี้ยงลูกด้วยนมแม่เป็นเวลาอย่างน้อย 2 ปี” มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.18 ทั้ง ๆ ที่การเลี้ยงลูกด้วยนมแม่นั้นอิสลามมีคำสั่งใช้ดังปรากฏในซูเราะฮ์อัล-บะเกาะเราะฮ์ อายะฮ์ที่ 233 ทั้งนี้ตามนโยบายกระทรวงสาธารณสุขก็มีการรณรงค์ให้เลี้ยงลูกด้วยนมแม่ เพราะนมแม่มีประโยชน์ทั้งต่อลูก และต่อแม่

4.ครอบครัว ครอบครัวไทยมุสลิมสาม

จังหวัดชายแดนใต้มีพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูบุตรด้วยหลักการอิสลามด้านสติปัญญาและภาษาอยู่ในระดับน้อยที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.28 และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีการปฏิบัติน้อยที่สุดคือ “ท่านสอนหรือส่งลูกไปเรียนภาษาอาหรับ” มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.98 ทั้ง ๆ ที่ภาษาอาหรับมีความสำคัญมาก เป็นภาษาของอัลกุรอาน และข้อที่ถามว่า “ท่านอ่านให้ลูกฟังหรือส่งเสริมให้ลูกอ่านชีวประวัติของศาสดามุฮัมมัด ﷺ และเคาะลีฟะฮ์ผู้ทรงคุณธรรม” ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.07 นับเป็นข้อค้นพบที่น่าเป็นห่วงอย่างยิ่ง เพราะศาสดามุฮัมมัด ﷺ นั้นมีแบบอย่างที่ดียิ่ง รวมไปถึงเคาะลีฟะฮ์ด้วย หากพ่อแม่ไม่ได้ตระหนักถึงความสำคัญของการเรียนภาษาอาหรับ ไม่ได้ให้ลูกศึกษาชีวประวัติของท่านศาสดาก็อาจทำให้หลงทางได้

สรุปผลการวิจัย

จากการเก็บข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลสรุปได้ว่า ครอบครัวไทยมุสลิมสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ในภาพรวมมีระดับพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูบุตรในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านที่ระดับการปฏิบัติมากที่สุดคือด้านสังคม ส่วนด้านที่มีการปฏิบัติน้อยที่สุดคือด้านสุขภาพกายและด้านสติปัญญาและภาษา

ข้อเสนอแนะแนวทางการนำผลการวิจัยไปใช้

1. หน่วยงานด้านสาธารณสุขควรนำข้อค้นพบไปจัดทำหลักสูตรอบรมให้ความรู้แก่พ่อแม่ผู้ดูแลเด็กเกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการเด็กด้านร่างกาย ด้านสติปัญญาและภาษา ร่วมกับสถานศึกษา และมีสยิด เพื่อบูรณาการองค์ความรู้เข้ากับหลักการอิสลาม อันจะนำไปสู่ความรู้ที่สมบูรณ์สอดคล้องกับวิถีชีวิตมุสลิม ติดตามเยี่ยมบ้านโดยพยาบาล นักวิชาการสาธารณสุข หรืออาสาสมัครสาธารณสุขหมู่บ้าน(อ.ส.ม.)ที่ผ่านการอบรมแล้ว

2. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนำข้อค้นพบไปจัดทำโครงการและจัดสรรงบประมาณเพื่อใช้ในการอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูบุตรด้วยหลักการอิสลามให้ครอบคลุมทั้ง 8 ด้านโดยเน้นด้านที่ประชาชนยังขาดความรู้ความเข้าใจ และยังมีการปฏิบัติในระดับต่ำ

ข้อเสนอแนะแนวทางการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาเชิงลึกเกี่ยวกับพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูบุตรด้านสุขภาพกาย และด้าน

สติปัญญาและภาษาในบริบทสังคมสามจังหวัดชายแดนใต้ เนื่องจากครอบครัวส่วนใหญ่ยังมีพฤติกรรมการดูแลบุตรด้านนี้ในระดับน้อย

2. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูบุตรด้วยหลักการอิสลามแยกเป็นรายด้านเพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึก

3. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูบุตรด้วยหลักการอิสลามแยกเป็นช่วงวัย เช่น ช่วงปฐมวัย ช่วงวัยเรียน และช่วงวัยรุ่น เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึก

เอกสารอ้างอิง

- Al-Bukhari, Muhammad, I. (1987). *Sahih al-Bukhari*. Dar al-Qalam.
- Arab Universities Alumni Association of Thailand. (1998). *The holy Quran with Translation in Thai*. King Fahd Complex for the Printing of the Holy Qur'an.
- Binkason, B. (2010). *Tafheem-ul-Quran* [ตีฟฮีมุลกูรอัน ความหมายอัลกูรอัน]. Islamic Academy.
- Binlateh, W. (2009). *saī rak saī chiwīt* [Love and life]. Ben Hakabi Press.
- Damrongpol, A. (2006). *Raising Children to be Good Muslim*. Edison Press Products.
- Khagphong, P. (2005). *Islamic Faith on Behavior of Child Breeding of Thai Muslim Family in Bangkok*. [Master's thesis]. Prince of Songkla University Pattani Campus.
- Koonruk, M. (2014). *Tarbiyah Method of Hatyai Wittayakarn School*. [Master's thesis]. Prince of Songkla University Pattani Campus.
- Muhammad, A. (2012). *Nurturing Eeman in Children* [โรงเรียน มุอฺมิน เลี้ยงด้วยรัก พูมฟักด้วยศรัทธา]. Natvida Press.
- Napakorn, S. (2011). *tonkla hæng 'itsalām* [The seedling of Islam] (2nd ed.). Sai Samphan Limited Partnership.
- Nāsih 'Ulwān, A. (1992). *Tarbiyyat al-'Awlād fī al-Islām* (تربية الأولاد في الإسلام). Dār al-Salam li al-Tibāah wa al-Nahr wa al-Tawzī'i. Jiddah.
- National Statistical Office. (2015). *Analyze children and youth*. Bangkok Blocks Limited Partnership.
- Sengaree, A. (2004). *Children in the view of Islam*. Song Tham Center.
- Siriboonpipattana, P. (2010). *Pediatric Nursing Volume 1*. (8th ed.). Yutharint Printing.

- The Royal College of Pediatricians of Thailand. (2019). *khūmū samrap phōmæ phūā phœiphæ khwāmru dān kāndulæ læ phatthanādek [Handbook for parents to disseminate knowledge on child care and development]*. Author.
- Yongkit, F. (2008). *The Imparting Faith into Children of Thai Muslim Families in Kohlanta District, Krabi Province*. [Master's thesis]. Prince of Songkla University Pattani Campus.